

Список використаних джерел

1. Безуглий В. В., Яворська В. В., Клімов В. М. Проблемне навчання як засіб формування пізнавальної активності студентів географічних спеціальностей // Теоретичні та методологічні засади професійної освіти. 2025. DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2025-2-30-9>. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://share.google/RENrzv6w8eNf0k7ZJ> (дата звернення: 17.04.2026).
2. Ковальова К. І., Нападовська Г. Ю. Метод проєктів як засіб модернізації навчально-виховного процесу з географії // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: географічні науки. Херсон, 2015. № 2. С. 113–118.
3. Поручинська І. В., Поручинський В. І., Слащук А. М. Використання методу проєктів на уроках географії. Перспективи та інновації науки. 2024. № 3(21). С. 878–887. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-3\(21\)-878-887](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-3(21)-878-887). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/10404/10460> (дата звернення: 15.04.2026)

РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

Перхач О. Р.¹, Ровенчак І. І.²

*^{1, 2}Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

[¹oxana.perkhach@ukr.net](mailto:oxana.perkhach@ukr.net), [²ir_pavuk@ukr.net](mailto:ir_pavuk@ukr.net)

Важливу роль у теоретичній та практичній формах навчання відіграють навчальні екскурсії. Вони спрямовані на формування у здобувачів професійних компетентностей, мають практичний напрямок, є складовою підготовки майбутніх фахівців, дозволяють інтегрувати знання з різних предметів, а також спроможні розвивати навички спостереження і дослідницької роботи.

На географічному факультеті ЛНУ імені Івана Франка читається, зокрема, дисципліна “Рекреаційна географія”. Вона є вибірковою для студентів-бакалаврів денної форми навчання спеціальності С6. Географія та регіональні студії, яка викладається у 8 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Метою дисципліни є формування у студентів розуміння ролі рекреаційних ресурсів, ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними поняттями рекреаційної географії, функціонуванням та розміщенням територіальних рекреаційних комплексів, рекреаційним районуванням України та світу, роллю рекреаційних ресурсів у сфері рекреаційних послуг.

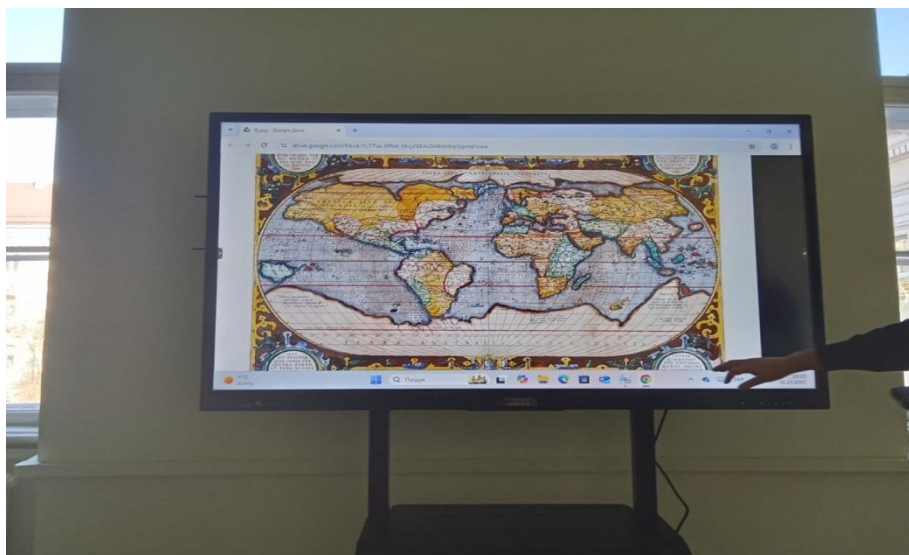
У рекреаційній географії важливим є пізнавальний аспект, який є наявний у всіх видах рекреаційної діяльності [2, с. 136-137]. У рамках вивчення курсу “Рекреаційна географія” передбачаються навчальні екскурсії. Зокрема, у 2025-2026 навчальному році для студентів третього курсу була проведена екскурсія у Львівську національну наукову бібліотеку імені В. Стефаника на картографічну виставку, яка підготована за підтримки грантового проекту, “Колекція *Imago Ucrainæ* на картах XV-XX ст.” [1].

Під час екскурсії студенти ознайомилися з географічними картами та їхніми репродукціями і продемонстрованою інтерактивною план-схемою з 60 карт. Всі карти згруповані у дев'ять розділів: 1) Україна на картах-першодруках XV-першої половини XVI століття; 2) Україна на картах Герарда Меркатора та Абрагама Ортелія другої половини XVI століття; 3) Україна на картах першої половини XVII століття; 4) Україна на картах Гійома Левассера де Боплана та його послідовників другої половини XVII століття; 5) Україна на картах XVIII століття; 6) Україна на картах XIX століття; 7) Україна на картах початку XX століття; 8) Україна на картах часів першої світової війни (1914-1918) та української революції (1917-1921); 9) Україна на картах 1920-1950-х років; 10) Україна на картах другої половини XX століття.

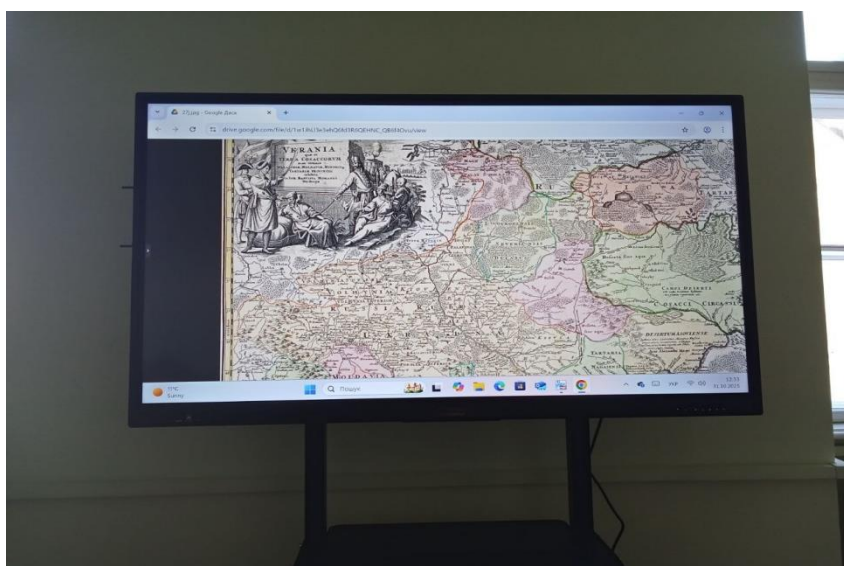
*Світлина 1. Студенти-географи ЛНУ імені Івана Франка на картографічній виставці “Колекція *Imago Ucrainæ* на картах XV-XX ст.” (фото О. Перхач)*

Одною із найвідоміших карт є карта світу із знаменитого атласу А. Ортелія “*Theatrum Orbis Terrarum*” (1589 р.), яких є три примірники у світі і одна з них представлена на виставці (світлина 2).

Світлина 2. Карта світу із знаменитого атласу А. Ортелія “Theatrum Orbis Terrarum” (1589 р.) (фото О. Перхач)

Також цікавою є карта “Україна - козацька країна” 1671 року і карта “Козацька Україна” 1737 року. Студенти зацікавились картою “Русь-Україна і Біла Русь: карта етнографічна” (1893 р.), яку створили студенти Львівського університету Мирон Кимакович (1870-1928) та Любомир Рожанський (1872-1925) (світлина 3). Це була перша навчальна карта України для середніх і народних шкіл, на якій Imago Ucrainæ (картографічний образ України) постав як єдине ціле від Сяну до Дону попри поділ України кордонами двох імперій. До того ж уперше у ХІХ ст., після більш як столітнього забуття, назва “Україна” знову фігурувала на карті.

Світлина 3. “Русь-Україна і Біла Русь: карта етнографічна”, 1893 р. (фото О. Перхач)

Оригінальною є карта течії Дніпра від Черкас до гирла, рукописний варіант якої був створений, можливо, 1594 р. на замовлення В.-К. Острозького під час місії посла імператора Священної Римської імперії Еріха Лясоти (1550?-1616) до запорозьких козаків. У 1631 р. В. Блау вперше видав її як окрему карту. Дана карта є першим детальним картографічним зображенням нижньої течії Дніпра (світлина 4).

*Світлина 4. Картографічне зображення нижньої течії Дніпра
(фото О. Перхач)*

Вивчення дисципліни “Рекреаційна географія” сприяє набуттю здобувачами вищої освіти компетентностей, зокрема, загальних - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до проведення досліджень на відповідному рівні; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; навички міжособистісної взаємодії, а також фахових - здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства; знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації; здійснювати комплексну оцінку геоекологічного стану, економічного, соціального, політичного, культурного, розвитку регіонів як цілісних природно-суспільних систем з урахуванням тенденцій глобалізаційних процесів, виявляти тенденції функціонування спільнот на локальному рівні, що передбачає застосування сучасних географічних теорій і методів; здатність картографувати природні та суспільні явища і процеси за допомогою технологічних і програмних засобів.

Екскурсії є важливою частиною професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Під час екскурсій студенти розвивають професійну зацікавленість, збагачуються інформацією, накопичують знання про рідний край і розширюють свій світогляд.

Список використаних джерел

1. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. – Режим доступу: <http://www.library.lviv.ua/>.
2. Масляк П. О. Рекреаційна географія : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 343 с.